

Ärende översänt från kommunstyrelsen i Vilhelmina

Motion: Genomför en fokusinriktning på svensk demokratis grundpelare inom gymnasieskolan.

Kommunfullmäktige (20231009) i Vilhelmina har mottagit en motion som sedan hänvisats till kommunstyrelsen som i sin tur hänvisat motionen till Södra Lapplands gymnasieförbund.

Svar på motionen

Bakgrund- gymnasieskolans uppdrag

Skollagen (2010:800) beskriver att en central princip i utbildningens innehåll och organisering är demokrati, vilket alltså även innefattar gymnasieskolan. I kap 1 §5 står det att "Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor". Vidare anges även att "Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på." Genom detta krävs det att skolan aktivt och medvetet främjar respekt för de grundläggande värderingar som vårt samhälle vilar på.

I läroplanen för gymnasieskolan anges skolor att skapa en miljö som stödjer eleverna i deras utveckling för att bli aktiva, ansvarsfulla, informerade medlemmar i samhället. Detta innebär att skolan har i uppdrag att dela och exemplifiera demokratiska värderingar, främja deltagande, och utrusta elever med färdigheter som krävs för att ta sin plats som aktiva medborgare. Skolans värdegrund innefattar respekt för de mänskliga rättigheterna, fundamental frihet, och främjande av demokrati. Detta är inte bara att förmedla kunskap och förståelse av dessa koncept, utan också att verkställa dem i skolans dagliga drift. Till exempel ska elever ha möjlighet att påverka, ta ansvar och vistas i en miljö som präglas av respekt och likabehandling.

Skolan har också i uppgift att lära ut kritiskt tänkande, inklusive källkritik, vilket kopplas till flera olika kurser inom gymnasieskolan såsom exempelvis svenska och samhällskunskap. För att återkoppla dessa principer till den verkliga världen, lägger Skolverket betoning på att lärare ska involvera aktuella händelser i undervisning och diskussioner. Skolans uppdrag är att utrusta elever med kunskaper och färdigheter som gör det möjligt för dem att fullt ut delta i och bidra till samhället, och att göra informerade och ansvarsfulla beslut som aktiva medborgare.

Referenser

1. SFS (2010:800). Skollagen
2. Läroplan för gymnasieskolan, Skolverket

Hur gymnasieskolans uppdrag omsätts i praktiken

Inom Södra Lapplands gymnasieförbund finns ett uttalat värdegrundsarbete som har bäring såväl mot demokratifrågor såsom värdegrund. I det systematiska kvalitetsarbetet återger enheterna hur de arbetar med inkludering, delaktighet, trygghet och trivsel. Under skolåret genomförs en rad aktiviteter med syfte att leva upp till såväl skollagens som läroplanernas intentioner vad gäller att

främja demokratiska värderingar och förståelse för dessa. Området har en tydlig prioritering då det bland annat finns en förstelärare som särskilt riktar sitt arbete mot att samordna skolenheternas arbete med värdegrundsfrågor. Vilka områden som prioriteras utgår från det systematiska kvalitetsarbetet och underlag från elevenkäter. I det senaste beslutade systematiska kvalitetsarbete utgick följande uppdrag från direktionen till gymnasieskolorna:

Direktionens beslut:(SKA 22/23): Utbilda personal gällande att främja likabehandling och våldspreventivt arbetssätt, inkl. arbete med värdegrund och normer.

Slutsats

Gymnasieskolorna har i uppdrag att följa de styrdokument som beskriver skolans verksamhet och uppdrag. Inom ramen för gymnasieskolans uppdrag finns redan idag tydliga riktlinjer för arbetet med demokratifrågor. Detta återspeglas även i läroplanen för gymnasieskolan på såväl övergripande nivå såsom på ämnesnivå. I våra verksamheter idag ges ett prioriterat utrymme för demokratifrågor, vilket på flera olika sätt omsätts i verksamheterna både genom såväl det vardagliga arbetet såsom prioriterade utbildningstillfällen samt tematiskt arbete. Utifrån uppföljningar via systematiska kvalitetsarbetet säkerställer huvudmannen att verksamheterna följer skolans styrdokument och uppdrag. Södra Lapplands gymnasieförbund anser att verksamheterna redan idag har ett arbete gällande demokratifrågor som väl svarar mot begäran i motionen.

Enligt uppdrag

Förbundschef Eva Flodin

Eva Flodin 231213